

Monumentnummer*: 525034

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82836/143

Woonplaats* Grubbenvorst
Gemeente* Horst aan de Maas
Provincie* Limburg

Locatiennaam Grubbenvorst
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Grubbenvorst
Sectie* D
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 2120

Omschrijving**

Inleiding

Voormalige OVERWEGWACHERSWONING (no. 64) gebouwd in 1881 ten zuiden van Grubbenvorst aan de oostzijde van de spoorlijn Nijmegen-Venlo, naar een standaardontwerp van Staatsspoorwegen. De woning ligt aan de rand van een bosperceel aan de zuidzijde van de St. Jansweg met de nokrichting haaks op de spoorlijn. Het betreft hier één van de laatste voorbeelden van de gelijkvormige dienstwoningen die in het laatste kwart van de negentiende eeuw langs spoorlijnen van de SS werden gebouwd ten behoeve van de in de Spoorwegwet van 1859 voorgeschreven bewaking van baanvakken en overwegen. De verschijningsvorm van het pand is typisch voor de na 1860 veelal gestandaardiseerde architectuur van de spoorwegen en kenmerkt zich door een hoofdvorm met vooruitspringende partij gericht op het goede zicht op de spoorlijn, en een eenvoudige geveldetailering. Omstreeks 1907 werden veel van de woningen volgens standaardplan verbreed en verhoogd. Tegen de achtergevel van het pand bevindt zich een in het laatste kwart van de twintigste eeuw aangebouwde houten veranda die niet in de bescherming wordt opgenomen.

Omschrijving

De tweebeukige OVERWEGWACHERSWONING is gebouwd op een samengesteld grondplan en telt één bouwlaag en een zolderverdieping. De vooruitspringende rechter beuk is met een zadeldak gedekt, terwijl de smallere linker beuk terugligt en afgedekt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wordt met een lessenaardak dat net onder het dakoverstek van het zadeldak aansluit. De aan alle zijden overstekende schilden zijn belegd met rode kruispannen, de dakranden zijn voorzien van windveren en de afwatering vindt plaats via mastgoten. In de witgepleisterde gevels met zwart geschilderde plint bevinden zich voornamelijk rechthoekige houten vensters voorzien van hardstenen lekdorpels, waarvan enkele zijn vervangen door moderne lekdorpeltegels. De blinde segmentbogen boven de gevelopeningen worden aan het oog onttrokken door moderne rolluikbakken. De rechter beuk van de asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft een vooruitspringende rechter beuk voorzien van een puntgevel. In de eerste bouwlaag bevindt zich een groot zesruits stolpraam, op de verdieping twee enkelruits draairamen. Ter hoogte van de verdiepingsvloer zijn twee smeedijzeren sierankers aangebracht en in de punt van de gevel een overgeschilderde ingemetselde steen met het jaartal 1881. In de terugspringende linker beuk bevinden zich links twee kleine enkelruits ramen (voormalige stal en toilet) en rechts de voordeur. Deze is uitgevoerd in kraaldelen en heeft een bovenlicht. In de LINKER ZIJGEVEL van de vooruitspringende beuk bevindt zich een smal raam met uitzicht op de spoorlijn. De zijgevel van de linker beuk heeft links een in het laatste kwart van de twintigste eeuw vernieuwd en ten opzichte van het origineel vergroot keukenvenster. Rechts bevindt zich een klein raam (stal) zoals in de voorgevel. Tegen de RECHTER ZIJGEVEL bevindt zich een oorspronkelijke houten bergruimte onder een met kruispannen gedekt lessenaardak. Deze bergruimte heeft een jongere uitbreiding. Centraal in de zijgevel bevindt zich een uitgemetseld rookkanaal dat door het dakoverstek heensteekt. Links hiervan in de eerste bouwlaag een smal raam met zicht over de spoorlijn, en in de tweede bouwlaag een slaapkamervenster. Rechts van het rookkanaal een eenruits kelderraam met erboven een enkelruits opkamerraam. De ACHTERGEVEL heeft rechts in de smalle iets terugliggende beuk een achterdeur naar de keuken. In de linker beuk twee enkelruits draairamen ter hoogte van de zolder. De oorspronkelijke, eenvoudige ruimtelijke opzet van het INTERIEUR is grotendeels bewaard gebleven. In de linker beuk bevindt zich een halletje met toilet en een tot badkamer verbouwde stal, erachter een keuken en erboven een lage zolderkamer. De rechter beuk heeft een afwijkende verdiepingindeling, met op de begane grond een woonkamer en aan de achterzijde een kelder met opkamer. Tussen woonkamer en opkamer loopt de trap naar de verdieping, alwaar zich op twee niveaus slaapkamers bevinden. In het interieur zijn de oorspronkelijke deuren met bijbehorende kozijnen aanwezig, alsmede de enkelvoudige balklaag. Het rad dat zich oorspronkelijk in de woonkamer bevond voor de bediening van de spoorbomen, is niet meer aanwezig.

Waardering:

De OVERWEGWACHERSWONING in Grubbenvorst bezit cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming die verbonden is met een infrastructurele en technische ontwikkeling. De wachterswoning herinnert aan de wijze van bewaking van overwegen vastgelegd in de spoorwegwet en is als zodanig kenmerkend voor de ontwikkeling van de Nederlandse spoorwegen in de tweede helft van de negentiende eeuw. De woning bezit architectuurhistorische en typologische waarde als een zeldzaam en in hoofdlijnen gaaf bewaard voorbeeld van aan het einde van de negentiende eeuw veelvuldig langs Nederlandse spoorlijnen voorkomende dienstwoningen. De woning is van belang vanwege het toegepaste eenvoudige standaardontwerp typisch voor de functionele architectuur van Staatsspoorwegen in die tijd, met als karakteristieken een eenvoudige hoofdvorm met vooruitspringende partij gericht op het goede zicht op de spoorlijn en een verzorgde detaillering door middel van segmentbogen en sierankers. De overwegwachterswoning heeft ensemblewaarden als essentieel en oorspronkelijk onderdeel van de omstreeks 1881 tot stand gekomen spoorlijn Nijmegen-Venlo, waarbij de historisch-ruimtelijke relatie van dienstwoning en baanvak nog altijd goed herkenbaar is.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Overwegwachtpost

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument